

Vård och omsorg

Befolkningen i Värmdö består till en ovanligt hög andel av barn och ungdomar. Andelen äldre kommer att öka i framtiden. Landstinget har ansvar för sjukvården medan kommunen har ansvar för omsorgsfrågor.

Mål

- Värmdö kommun ska kunna tillgodose de behov av specialboende och daglig verksamhet som efterfrågas.
- Hemtjänsten ska fungera i hela kommunen.

Rekommendationer

- En detaljplan för Ljung, vid Ålstäket, som bl.a. medger ett vårdboende om 40 platser är antagen.
- Ett gruppboende för utvecklingsstörda bör integreras i något bostadsområde i Gustavsberg eller Hemmesta.
- Boende för äldre och handikappade ska i möjligaste mån integreras i nya och befintliga bostadsområden.
- Hälsöfrämjande åtgärder och anpassningar för funktionshindrade ska prioriteras.

Konsekvenser

Antalet äldre kommer att öka i framtiden samtidigt som antalet personer som söker särskilt boende också kommer att bli fler. Det gör att efterfrågan på mer omfattande vård ökar och att förändringar inom servicehusen kommer att krävas. Ingarö saknar idag särskilt

boende för äldre samtidigt som antalet personer 80 år och äldre ökar i kommundelen. Såväl äldre som handikappade efterfrågar idag centralt belägna hyresrätter och/eller bostadsrätter. Om kommunen kan tillgodose detta behov kan individer i högre utsträckning bo kvar hemma och få vård genom hemtjänsten. Bristen på hyresrätter gör att endast ett fåtal kan beviljas förtur till bostäder av sociala eller medicinska skäl.

Ytterligare ett gruppboende för utvecklingsstörda kommer att behövas inom de närmaste åren. Boendet bör ligga centralt i Gustavsberg eller Hemmesta och integreras i ett bostadsområde.

Förutsättningar

Man kan se en ökning av psykisk ohälsa hos barn och ungdomar i kommunen. År 1998 fanns det drygt 1,5 gånger fler elever i årskurs 9 med psykiska besvär än de kommuner med lägst andel i länet. Barn och ung-

domar från Värmdö söker i ökad utsträckning vård hos öppenvården på Maria ungdom. De har den högsta alkoholkonsumtionen i länet och tobakskonsumtionen är hög jämfört med de kommuner i länet som har det bästa hälsoläget. Bland befolkningen totalt i Värmdö kommun finns en konstant trend med hög alkoholkonsumtion. Såväl år 1994 som år 1998 visade folkhälsoenkäten att alkoholkonsumtionen i kommunen var högre än i länet i genomsnitt.

Att arbeta med folkhälsa i samhällsplaneringen är ett sätt att främja människors hälsa och levnadsförhållanden. Skillnaden i hälsa mellan olika grupper i samhället är stora och i vissa avseenden ökande. Individen har ett ansvar för sin hälsa, men samhället ger förutsättningar för individens möjligheter att påverka sin situation. En av grundförutsättningarna för en god hälsa är en god livsmiljö.

Lättillgängliga naturområden är en folkhälsofråga där rörelse och undervisning i en avstressande atmosfär verkar positivt på barnens psykiska och fysiska hälsa.

Förskola och skola

Den stora inflyttningen av barnfamiljer till kommunen och det höga födelsetalet gör att fler skolor behöver byggas och att befintliga skolor kan behöva byggas ut. Närhetsprincipen vid placering av förskolebarn går inte att uppfylla i vissa områden.

Mål

- Fram till år 2013 behövs en utbyggnad med cirka 1 000 förskoleplatser, 1 200 grundskoleplatser och 1 000 gymnasieplatser i kommunen.
- Förskolan och skolan ska bedriva sin verksamhet i samklang med de natur- och miljömål som satts upp i dokumentet Framtidsskeppet.

Rekommendationer

- Behovet av förskola och skola ska alltid beaktas då nya bostäder projekteras eller gamla fritidshusområden övergår till bostadsområden med permanentboende.
- Förskolor och skolor ska lokaliseras i kommunikationsmässigt lämpliga lägen för kollektiv-, cykel- och biltrafik.
- Gång- och cykelbanor ska byggas ut så att barn och ungdomar lätt kan ta sig till och från skolan på ett trafiksäkert sätt.
- Det ska finnas lämplig naturmark i närheten av nya förskolor och skolor.
- En inventering av närnaturområden till befintliga förskolor och grundskolor ska tas fram (se även Gröna strukturer).

- Mark reserveras för:
 - ny skola/förskola på Ingarö
 - ny skola vid Hagaberg
 - ny skola i Vik
 - ny förskola i Hemmesta
 - ny förskola i Stavsnäs
 - ny gymnasieskola i Gustavsberg
- En tänkbar plats för en ny skola kan vara östra Mörtånäs.

Förutsättningar

Utbyggnaden av förskolor kommer i de flesta fall att röra sig om nyetableringar. Dessa bör vara flexibelt utformade så att användningen kan förändras och så byggnaderna kan samutnyttjas med andra verksamheter under övrig tid. I förändringsområdena kan en ny förskola bli den mötesplats som nu ofta efterfrågas. I den nyligen antagna detaljplanen för Charlottendal finns mark reserverad för både skola och förskola. I de nya detaljplanerna för Torshäll och Ljung finns mark reserverad för förskolor. Inga byggprojekt har dock påbörjats. Även vid Grantomta pågår planarbete för förskola/skola.

Skolorna i Värmdö är ofta stora enheter och kommunen eftersträvar att ha alla årskurser från 0 till 9 i samma rektorsområde. Det behöver inte innebära att hela skolan ligger samlad på ett ställe, men det finns pedagogiska fördelar med att ha nära till varandra.

Hälften av Värmdös grundskoleelever har rätt att åka skolskjuts, antingen för skolvägen är lång eller för att den är farlig. År 2002 kostade skolskjutsarna 12 Mkr för kommunen. Många barn får skjuts i föräldrarnas bil till och från skola och fritids.

Nya skolor ska lokaliseras intill bebyggelse så att många kan gå eller cykla dit och så att lokalerna kan utnyttjas på kvällstid. De ska också placeras i anslutning till någon större väg så att den är lätt att nå och trafiken den alstrar inte stör grannskapet. De ska också ligga i anslutning till ett naturområde så att undervisningen lätt kan bedrivas utomhus. Det är med andra ord svårt att hitta den perfekta skoltomten.